

ชื่อวิทยานิพนธ์	:	ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามหลักภาวนา ๔ ในพระพุทธศาสนา
ผู้วิจัย	:	พระกองสี ญาณธโร (พรมโพธิ์)
ปริญญา	:	พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	:	พระครูศรีปริยัตยาภิวัฒน์, ผศ.ดร. ป.ธ.๗, ป.อบ. (อภิธรรมบัณฑิต), M.A. (บาลี-สันสกฤต), Ph.D. (บาลี-สันสกฤต)
	:	พระครูสิริสุตาภรณ์, ดร. ป.ธ.๖, พธ.บ. (บริหารการศึกษา), M.A. (สังคมวิทยา), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
วันสำเร็จการศึกษา	:	๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษาหลักภาวนา ๔ (๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามหลักภาวนา ๔ ในพระพุทธศาสนา

ผลจากการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักภาวนา ๔ ในพระพุทธศาสนา พบว่า การดำเนินชีวิตในขั้นของ (๑) กายภาวนา คือ การพัฒนาอินทรีย์ ที่ต้องติดต่อกับสิ่งภายนอก อย่างชาญฉลาด ไม่เป็นทุกข์เพราะการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น (๒) ศีลภาวนา คือกระบวนการ ติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอกอย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก และสัมพันธ์ ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม (๓) จิตภาวนา ก็คือการมีจิตใจที่พัฒนาให้เข้มแข็ง ไม่ ขุ่นมัว มีคุณธรรม มีปัญญาที่ได้จากการฝึกจิตภาวนา ได้แก่ มีเมตตา กรุณา มุทิตา มีศรัทธา และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่, การมีความพร้อมในการทำงาน ได้แก่ ขันติคือมีความอดทน สมาธิคือความมีใจ ตั้งมั่น อธิษฐานคือมีความเด็ดเดี่ยว วิริยะคือมีความเพียร สติคือมีความระลึกรู้เท่าทันสิ่งรอบข้างที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นๆ (๔) ปัญญาภาวนา ได้แก่การรับรู้และเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง รู้เท่าทันสภาวะความเปลี่ยนแปลงของโลกและชีวิต

วิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามหลักภาวนา ๔ ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นกรอบเป็น กระบวนการให้ผู้ปฏิบัติ ดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายของชีวิตตน คือ ทำให้ถึงประโยชน์ทั้ง ๓ ประการ คือ (๑) ประโยชน์ในปัจจุบันด้วยตน เป็นขั้นที่มองเห็นได้เฉพาะหน้า โดยมีหลักธรรม ๔ (๑) อุฏฐานสัมปทา (๒) อารักขสัมปทา (๓) กัลยาณมิตตตา (๔) สมชิวตา (๒) ประโยชน์ในชาติหน้า เป็นขั้นที่เลียด จากตามองเห็น โดยมีหลักธรรม ๔ ประการ (๑) ศรัทธาสัมปทา (๒) ศีลสัมปทา (๓) จาคสัมปทา (๔) ปัญญาสัมปทา (๓) และประโยชน์อย่างยิ่ง คือขั้นที่หลุดพ้นเป็นอิสระจากความทุกข์ทั้งมวล